

นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการ
ของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the
People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region

พิมพ์ลดา อีระมนต์ปราณีต

Pimlada Theeramontpraneet

นักศึกษา รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

Ph.D. Student (Public Administration), Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: Pimlada8125@gmail.com; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5469-4349>

Received 13/01/2023

Revised 21/01/2023

Accepted 22/01/2023

บทคัดย่อ

การพัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะคือพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่น และเมืองที่มีการบริหารจัดการโดยการประยุกต์เครื่องมือทางเทคโนโลยีมาดำเนินการในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของภาครัฐ การลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การบริการสาธารณะให้มีความรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่าย ประหยัดพลังงาน ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่น และเมืองมีความสะดวกสบาย เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ในทุกๆ ด้าน และบทบาทของเทศบาลกับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ Smart City สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำหรือที่พึงจะกระทำได้ตามที่กฎหมายจัดตั้งกำหนดไว้ เพื่อเป็นการพัฒนาในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ หรือตามความพร้อมในด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ บริบทของพื้นที่ และภูมิปัญญาที่อยู่ในพื้นที่ท้องถิ่นสู่เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม ดังนั้นแนวนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จึงประกอบด้วย (1) ด้านการบริการด้านสาธารณสุขอัจฉริยะ (2) ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภคอัจฉริยะ (3) ด้านระบบสาธารณสุขภัยแจ้งเตือนอัจฉริยะ (4) ด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนสู่สากล (5) ด้านการบริการด้านการศึกษาทุกช่วงวัย (6) ด้านยกระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (7) ด้านการขับเคลื่อนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ และ (8) ด้านความเป็นรัฐอัจฉริยะ

คำสำคัญ: นวัตกรรม; เมืองอัจฉริยะ; คุณภาพชีวิต; เทศบาล

[163]

Citation:

พิมพ์ลดา อีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramontpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

Abstract

Smart city development is an area of local communities and cities managed by the application of technological tools to increase the efficiency of government operations, reduce operational procedures, and provide public services. It is fast, reduces costs, saves energy, makes effective use of limited resources, and maximizes the benefits to the people. This is to make the people in the local community and the city comfortable and to improve the quality of life of the people in the area in every aspect. Therefore, the municipality's role in developing a smart city, Smart City, can be performed under the authority to do or should be done according to the established law, which aims to improve the quality of life of the people in their area effectively and appropriately with the local context or according to the readiness of human resources, budget, local context, and local wisdom to A city that takes advantage of technology and innovation. Therefore, the innovation for local development towards a smart city to improve the quality of life of people in the municipal service area in the lower northeastern region; (1) Intelligent public health services, (2) Infrastructure development transportation Intelligent public utility system, (3) Disaster alert system, (4) Community economic recovery to international standards, (5) Education services for all ages, (6) Life and property safety enhancement, (7) Energy conservation drive and Intelligent environment, (8) Smart state aspect.

Keywords: Innovation; Smart city; Quality of life; Municipality

บทนำ

นับเป็นเวลากว่า 2 ทศวรรษที่ประเทศไทยได้ขับเคลื่อนการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม ภายหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน ได้เกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาจากการปกครองท้องถิ่นไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นเป็นเทศบาลและการให้อำนาจอิสระแก่พื้นที่หลายประการ นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนาเมืองในประเทศไทย เพื่อให้รัฐเป็นกลไกในการตอบสนองความต้องการของประชาชนและสามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างทันท่วงที อันนำมาสู่คุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน หากแต่บริบททางสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว (สถาบันพระปกเกล้า. 2562) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมได้เข้ามกระทบต่อระบบ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก

[164]

Citation:

พิมพ์ลดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramontpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

ไม่เว้นแม้กระทั่งในเรื่องการพัฒนาเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคศตวรรษที่ 21 เกิดแนวทางการบริหารจัดการเชิงพื้นที่รูปแบบใหม่ขึ้นมา เพื่อแก้ไขปัญหาการดำรงชีวิตในเมือง เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ จนนำมาสู่ทางออกหนึ่งที่หลายภาคส่วนเห็นตรงกันว่าเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทสำคัญและจะกลายมาเป็นกลไกในการพัฒนาเมืองเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ของเมืองได้ในอนาคต จนนำมาสู่แนวทางการพัฒนาเมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาดหรือที่เราคุ้นชินกัน นั่นก็คือ “เมืองอัจฉริยะ (Smart City) นั่นเอง” (กองทุนพัฒนานวัตกรรม. 2545; จิรพจน์ สังข์ทอง. 2562)

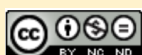
นโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะถือเป็นวาระแห่งชาติ ที่รัฐบาลคาดหวังให้เป็นกลไกที่จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำและกระจายความเจริญอย่างเท่าเทียมกันในทุกภูมิภาคของประเทศ สอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12, โมเดลพัฒนาเศรษฐกิจ Thailand 4.0 และแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ภาครัฐได้ร่วมกำหนดให้มีหน่วยงานรับผิดชอบร่วมกันหลายกระทรวง เพื่อกำกับดูแลแนวทางการพัฒนาและการดำเนินการจริงไปสู่การลงทุนในอนาคต โดยได้กำหนดแนวทางอัจฉริยะสำหรับการพัฒนาเมืองไว้ 7 ด้าน คือ Smart Mobility การสัญจรอัจฉริยะ, Smart Community ชุมชนอัจฉริยะ, Smart Economy เศรษฐกิจอัจฉริยะ, Smart Environment สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ, Smart Governance การปกครองอัจฉริยะ, Smart Building อาคารอัจฉริยะ และ Smart Energy พลังงานอัจฉริยะ (สุเทพ รักษาพล และภักดี โพธิ์สิงห์, 2564)

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (ดีป้า) และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สอ.) ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ “การขับเคลื่อนและพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ (Smart City)” โดยมีมุ่งหวังผลักดันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเมืองตอบโจทย์ประชาชนในพื้นที่ พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนา เพื่อให้เกิดเมืองน่าอยู่อัจฉริยะอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนา เพื่อให้เกิดเมืองน่าอยู่อัจฉริยะอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน และมีโครงการที่ยื่นข้อเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาเป็นเมืองอัจฉริยะแล้ว 39 พื้นที่ มีข้อเสนอจากเทศบาลนครจำนวน 7 พื้นที่ เทศบาลเมืองจำนวน 4 พื้นที่ และเทศบาลตำบล 1 พื้นที่ รวม 12 พื้นที่เทศบาล และคาดว่าจะความร่วมมือในครั้งนี้จะขยายจำนวนพื้นที่เขตเทศบาลในการเข้ารับการพิจารณาเป็นเมืองอัจฉริยะเพิ่มขึ้น (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. 2563)

เทศบาลเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปที่มีมายาวนานที่สุดหลังการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองของไทยเป็นระบอบประชาธิปไตย พ.ศ. 2475 และถือได้ว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นที่สมบูรณ์แบบที่สุดประเภทแรกของไทยและยังคงใช้จนถึงปัจจุบัน โดยในปัจจุบันเทศบาลแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล (วัชรินทร์ อินทพรหม และคณะ. 2558) และเทศบาลที่ตั้งอยู่ในกลุ่มจังหวัดที่มีความน่าสนใจที่มีความเจริญเติบโต การพัฒนาพื้นที่ในท้องถิ่นทั้งด้านเศรษฐกิจ คมนาคมในท้องถิ่น

[165]

Citation:

พิมพ์ดชา ชีระมนต์ปรานีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

คือกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 หรือกลุ่มจังหวัดนครชัยบุรีรินทร์ ประกอบด้วย จังหวัด นครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ โดยมีจังหวัดนครราชสีมาเป็นศูนย์กลาง (สำนักงานบริหาร ยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1, 2565) กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่าง 2 ประกอบด้วย จังหวัดยโสธร จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดอำนาจเจริญ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยให้ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ราชกิจจานุเบกษา, 2660) ซึ่งมีองค์ประกอบในพื้นที่ อาทิเช่น ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีความสมบูรณ์ ความหลากหลายทางประเพณีวัฒนธรรม โบราณสถาน ภาษาถิ่น วิถีชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่ในภูมิภาคที่มีความใกล้เคียงกับประเทศ เพื่อนบ้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในด้านพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวทางอารยธรรม ธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวด้านกีฬา ระดับนานาชาติ และแหล่งทอผ้าไหมชั้นดี ทั้งนี้ มีความเจริญเติบโตการพัฒนาพื้นที่ในท้องถิ่นทั้งด้านเศรษฐกิจ การคมนาคมในท้องถิ่นที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่ยังมีปัญหาในด้านต่างๆ เช่น 1) คุณภาพชีวิตของ ประชาชนโดยภาพรวมยังมีความยากจน 2) มีความเหลื่อมล้ำทางสังคม 3) ปัญหาด้านระบบสาธารณสุข 4) ปัญหาการย้ายถิ่นฐานเพื่อไปทำมาหากินในเมืองหลวง เป็นต้น ซึ่งเป็นวิถีชีวิตอีกแง่มุมหนึ่งของคนอีสานที่ อพยพโยกย้ายเข้ามาแสวงหาวิถีชีวิตที่ดีกว่าในเมืองหลวงคนอีสานเข้าทำมาหากินและอาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ (ยงยุทธ บุราสิทธิ์. 2556)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการที่จะศึกษาแนวทางในการที่จะให้เกิดนวัตกรรมเพื่อ การพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลใน พื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ตามรูปแบบที่อำนาจหน้าที่ของเทศบาลที่จะสามารถดำเนินการได้ ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ส่วนที่ 3 มาตรา 50, 51 และแก้ไขถึงฉบับที่ 14 พ.ศ. 2562 มาตรา 19, 20, 21 และ 22 ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 หมวด 2 การกำหนดอำนาจและหน้าที่ใน การบริหารจัดการสาธารณะ หมวด 16 (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. 2542) หรือตามทรัพยากรที่มีอยู่ ในท้องถิ่นและงบประมาณที่มีอย่างจำกัด และให้มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบาย Thailand 4.0 เป็นต้น เพื่อให้ประชาชนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม ทำให้ท้องถิ่นเป็นเมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เกิดจากความร่วมมือระหว่าง เทศบาลซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐระดับท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ ผสมกับการมีส่วนร่วม ของภาคประชาชนและภาคเอกชนในการขับเคลื่อนร่วมกัน โดยการเริ่มต้นจากเทศบาลและพื้นที่ที่มีความ พร้อมในด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ บริบทของพื้นที่ และภูมิปัญญาที่อยู่ในพื้นที่ท้องถิ่นสู่เมืองที่ใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อพิจารณาเพื่อเป็นนวัตกรรมในท้องถิ่นที่มีความคิดจะ

ริเริ่มสู่การปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่าย พัฒนาเมือง
น่าอยู่ ทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

เพื่อนำเสนอการแนวทางในการส่งเสริมและสนับสนุนนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะ
เพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง

องค์ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรม

มีนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมที่แตกต่างกัน และหลากหลายแง่มุมตามความรู้ของ
นักวิชาการแต่ละท่าน โดยผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากผลงานทางวิชาการ วารสาร งานวิจัยของแต่ละบุคคล
องค์กรต่างๆ ที่ได้ให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไป ดังนี้

จิรพจน์ สังทอง (2562) นวัตกรรมหมายถึง การริเริ่ม ปรับปรุง การพัฒนาการทำงานให้มีความแปลก
ใหม่ หรือการนำแนวความคิด เทคนิควิธีการบริหารใหม่ ๆ หรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่มีอยู่แล้วนำมา
ประยุกต์ใช้ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี

สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ และคณะ (2553) “นวัตกรรม” หมายถึง “สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้
ทักษะประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการ
ใหม่หรือกระบวนการใหม่ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม”

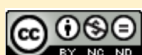
ศิวันันท์ ศิวพิทักษ์ (2563) นวัตกรรม คือ “สินค้า บริการ และกระบวนการ ทำงานใหม่ ซึ่งสิ่งนั้นไม่
จำเป็นต้องเป็นสิ่งใหม่เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น มีประโยชน์ต่อหน่วยงาน องค์กร
สังคมและประเทศชาติ”

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (2553; ณัฐวุฒิ ว่องทริภักดิ์, สมยศ อวเกียรติ และคณะ. 2564)
นวัตกรรม หมายถึง แนวความคิด การปฏิบัติหรือสิ่งต่างๆ ที่มีความใหม่และมีการนำมาประยุกต์ใช้ เพื่อ
ก่อให้เกิดประโยชน์ เชิงพาณิชย์ อาทิ การสร้างตลาดใหม่ ผลิตภัณฑ์ใหม่ กระบวนการและการบริการใหม่ ซึ่ง
เป็นการทำในสิ่งที่แตกต่างจากที่ผู้อื่นได้สรรค์สร้าง โดยอาศัยการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัวให้เป็น
โอกาสและถ่ายทอดไปสู่สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

Marina (2007) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมว่า “เป็นการสร้างความรู้และความคิดใหม่ เพื่อให้
ผลลัพธ์ใหม่ทางธุรกิจ ซึ่งให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกระบวนการดำเนินธุรกิจภายในองค์กร (Internal
Business Process) และโครงสร้างธุรกิจ เพื่อสร้างสินค้าและบริการที่สร้างขึ้นตามความต้องการของตลาด”

[167]

Citation:

พิมพ์ลดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the
Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

Herkema (2003; ศุภกร ลีมคุณธรรมโม, กอบชัย เมฆดี และคณะ (2559) ให้ความหมายของนวัตกรรมเป็นการใช้ความคิดหรือพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ในองค์การและนวัตกรรมสามารถเป็นได้ทั้ง ผลิตภัณฑ์ใหม่ บริการใหม่หรือเทคโนโลยีใหม่ ซึ่งอาจจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในลักษณะ เชียบบล้นหรือค่อยเป็นค่อยไป

จากการทบทวนแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ ผู้เขียนได้สังเคราะห์และสรุปความหมายของนวัตกรรม คือ การคิดริเริ่มแนวความคิดจะให้มีสิ่งใหม่สู่การพัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ให้มีผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือการต่อยอดผลงานเดิมให้มีการพัฒนาจนเกิดผลลัพธ์ ผลผลิตที่แตกต่างออกไปหรือดีกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นในด้านความรู้ ทางวิชาการ ทฤษฎี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางด้านธุรกิจ การบริการ อุตสาหกรรม หรือเทคโนโลยีด้านต่างๆ โดยอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์หรือบริบทที่แตกต่างกัน

นวัตกรรมทางชุมชนหรือสังคม

มีนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของนวัตกรรมทางชุมชนหรือสังคม ดังนี้

ญาณิศา เพื่อนเพาะ และประสพชัย พสุนนท์ (2564) การสร้างความแตกต่างอย่างสร้างสรรค์เพื่อการแก้ไขปัญหาในชุมชน เพื่อต่อยอดความรู้หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมถึงการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม

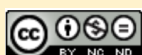
สำนักพัฒนานวัตกรรมชุมชนจัดการความรู้และสื่อสาร (2563) นวัตกรรมชุมชนคือการคิดทางใหม่ๆ นวัตกรรมไม่ใช่เป้าหมาย แต่เป็นการหาหนทางใหม่ๆ ในการไปสู่เป้าหมาย ซึ่งก็คือการกินดีอยู่ดี ความผาสุกของประชาชน ความเข้มแข็งของชุมชน ความเข้มแข็งจากฐานราก เป็นการแสวงหาหนทางใหม่ๆ เนื่องมาจากหนทางเก่าที่เคยทำมาอาจไม่ได้ผล

สุชาติ อุดมโสภกิจ (2554) การระดมทั้งทรัพยากรและขีดความสามารถของสมาชิกในชุมชน เพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน โดยมีเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน มิใช่เพื่อผลประโยชน์ ของใครคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ชุมชนนวัตกรรมเป็นการสร้างสรรค์แนวคิดในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ โดยให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ การศึกษา การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการทำงานเป็นเครือข่าย การสร้างชุมชนนวัตกรรมจึงเป็นกระบวนการทางสังคม (social process) รูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยมีความมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมหรือชุมชนให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

กฤตเมธ บุญนุ่น (2560) กระบวนการทางความคิด นโยบาย และแนวทางการพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาความสามารถทางสังคม ทั้งขององค์กร และปัจเจกบุคคล หรือแม้แต่ของกระบวนการภายใต้กระบวนการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนทั้งของเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน หรือโดยสรุปแล้ว นวัตกรรมทางสังคม คือ รูปแบบการพัฒนาหรือการปฏิรูปทั้งองค์กรหรือปัจเจกทางสังคมอันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

[168]

Citation:

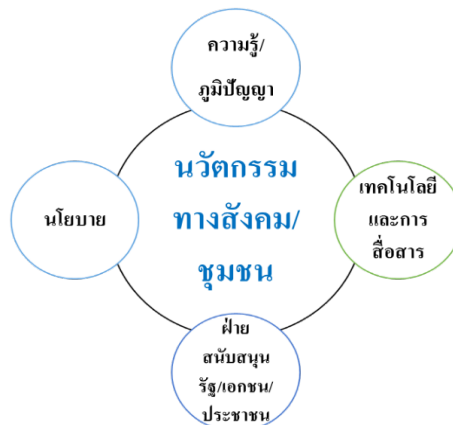
พิมพ์ดดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

Drucker (1985) คำว่า “นวัตกรรม” เชื่อมโยงเข้ากับคำว่า “สังคม” แล้วนั้นความหมายของนวัตกรรมจึงไม่ได้หมายถึงเพียงสิ่งของหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นวัตถุจำพวกแว่นสายตา หลอดไฟ นาฬิกา เครื่องบันทึกเสียง เครื่องปรับอากาศหรือคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์มือถือ แต่ยังหมายรวมถึงนวัตกรรมในลักษณะอื่นๆ ที่ทั้งตอบสนองต่อความต้องการในชีวิตมนุษย์มุ่งยกระดับวิถีชีวิตของมนุษย์บางด้านให้ดีขึ้น และเปิดโอกาสให้คนกลุ่มต่างๆ ใน “สังคม” ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ร่วมกัน

จากแนวคิดต่างๆ ตามที่ผู้เขียนได้ทบทวนข้างต้น จึงสรุปได้ว่า นวัตกรรมทางสังคมหรือชุมชน เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีใหม่หรือที่มีอยู่เพื่อสร้างวิธีการใหม่ที่ดีกว่าหรือมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผนวกกับภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นที่มีอยู่เดิม นำมาต่อยอดความคิด เพื่อให้เกิดความรู้หรือแนวทางการดำเนินการบริการรูปแบบใหม่ๆ สามารถตอบสนองและสนับสนุนความต้องการของคนในสังคม/ชุมชน ส่งเสริมกิจกรรมในสังคม ชุมชน และเป็นลักษณะการสร้างนวัตกรรมผ่านฝ่ายสนับสนุนที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน และนโยบายเพื่อการแก้ปัญหาและโอกาสที่สังคมกำลังเผชิญอยู่นี้ ที่ให้คุณค่าทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกและการยกระดับคุณภาพความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น

แผนภาพ 1 นวัตกรรมทางสังคม/ชุมชน

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้เขียน

เมืองอัจฉริยะ

ตามเป้าหมายการพัฒนาท้องถิ่นสู่การเป็นเมืองอัจฉริยะ และเป็นนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนายุทธศาสตร์ชาติเพื่อยกระดับชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาจากเอกสารงานวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องของแต่ละหน่วยงาน บทความทางวิชาการต่างๆ และได้มีนักวิชาการได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับความหมายของเมืองอัจฉริยะไว้หลากหลาย ดังนี้

[169]

Citation:

พิมพลดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจและดิจิทัล (2564) “เมืองอัจฉริยะ” หมายความว่า เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัยให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อย่างยั่งยืน การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีมิติการพัฒนาได้หลายด้าน มีมิติที่สำคัญ 7 ด้านคือ 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) 2) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) 3) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) 4) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) 5) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) 6) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance)

European Parliamentary (2014; สถาบันพระปกเกล้า. 2562) เมืองอัจฉริยะ คือ เมืองที่พยายามค้นหาวิธีการแก้ปัญหาสาธารณะด้านต่างๆ ผ่านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของเมืองและหุ้นส่วนการพัฒนาท้องถิ่น

สภาพระปกเกล้า (2562) เมืองอัจฉริยะ (Smart City) เป็นการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเมือง เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น สามารถอาศัยอยู่ในเมืองได้อย่างสะดวกสบาย ปลอดภัย เป็นมิตร และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี

Kosowatz, J., (2020) เมืองอัจฉริยะ คือ เขตเมืองที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลหลากหลายรูปแบบเพื่อยกระดับชีวิตผู้อยู่อาศัย ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ปรับปรุงบริการของรัฐให้ทันสมัย เพิ่มการเข้าถึง ขับเคลื่อนความยั่งยืน และเร่งการพัฒนาเศรษฐกิจ เมืองอัจฉริยะคือเมืองแห่งอนาคต รัฐบาลในหลายเมืองอัจฉริยะเหล่านี้ใช้การผสมผสานของนวัตกรรมที่ขึ้นกับเทคโนโลยี เช่น อินเทอร์เน็ตของสรรพสิ่ง (IoT), คลาวด์คอมพิวติ้ง, ปัญญาประดิษฐ์ (AI), Augmented Reality (AR), edge, blockchain และอื่นๆ

ณัฐธัญชา ไชยประเสริฐ (2565) Smart City คือ รูปแบบของเมืองอัจฉริยะ “เป็นเมืองที่มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่ทำให้คุณภาพในการใช้ชีวิตในเมืองๆ นั้นดีขึ้น ลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และลดการใช้พลังงานของ เมืองลงอย่างยั่งยืน” สรุปแล้ว Smart City จะต้องประกอบด้วย 3 ปัจจัยสำคัญ คือ การใช้ทรัพยากร ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด (Efficient) มีความยั่งยืน ทั้งในแง่ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และต้นทุน (Sustainable) คุณภาพชีวิตของคนอยู่อาศัยต้องดี (Live able)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า เมืองอัจฉริยะ คือ พื้นที่ชุมชน ท้องถิ่น และเมืองที่มีการบริหารจัดการโดยการประยุกต์เครื่องมือทางเทคโนโลยีมาดำเนินการในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของภาครัฐ การลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน การบริการสาธารณะให้มีความรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่าย ประหยัดพลังงาน ใช้ทรัพยากร

ที่มีอยู่อย่างจำกัดอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ชุมชน ท้องถิ่น และเมืองมีความสะดวกสบาย เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ในทุกๆ ด้าน

องค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะ

ณัฐณิชา ไชยประเสริฐ (2565) องค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะ 12 องค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) เศรษฐกิจ (Smart Economy) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะต้องช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนาเชิงเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่ ก่อให้เกิดรายได้กับประชาชนเป็นฐานการผลิตเชิงอุตสาหกรรมที่สร้างสรรค์ทั้งรายได้ในระยะสั้นและระยะยาวเป็นรากฐานของงบประมาณในการบริหารจัดการเมืองต่อไป 2) ประชากรและชุมชน (Smart Community) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะต้องส่งเสริม ให้ประชาชนมีการศึกษาและสุขอนามัยที่ดี ก่อให้เกิดการสร้างชุมชนเมืองที่เข้มแข็งปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่สร้างสรรค์คุณภาพชีวิต 3) สิ่งแวดล้อม (Smart Environment) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะต้องมีส่วนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของเมืองให้น่าอยู่ ปลอดภัย และเป็นมิตรต่อการรักษาสภาพแวดล้อมทาง ธรรมชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองที่ยั่งยืนในเชิงกายภาพ 4) การคมนาคมขนส่ง (Smart Mobility) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะจะผลักดันให้เกิดการพัฒนา ระบบการคมนาคมขนส่งทั้งสำหรับคนและสินค้าที่มีประสิทธิภาพรวมถึงระบบสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้มาตรฐานปลอดภัยและราคาถูก เพื่อก่อให้เกิดโอกาสทางเศรษฐกิจ ความเท่าเทียมทางสังคม และการรักษา สิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นพื้นที่โครงการ 5) พลังงาน (Smart Energy) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะจะเป็นตัวอย่างการสร้างเมืองที่ใช้พลังงานสะอาดและสามารถใช้พลังงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิการผลิตพลังงานหมุนเวียนจากแสงอาทิตย์ ลม หรือขยะ มีการพัฒนาระบบการควบคุมการใช้พลังงานโดยโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart Grid) มีการสร้างอาคารประหยัดพลังงานและส่งเสริมให้ประชาชนใช้พลังงานอย่าง คุ้มค่า 6) การบริหารจัดการเมือง (Smart Governance) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะจะส่งผล ให้เกิดการบริหารจัดการเมืองโดยภาครัฐ อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดเสถียรภาพในการจัดสรร งบประมาณและการให้บริการสาธารณะ รวมถึงเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นโยบายและร่วมกับรัฐในการให้บริการสาธารณะ

นิภาพรรณ เจนสันติกุล (2563) องค์ประกอบของเมืองอัจฉริยะ ประกอบด้วย 1) เศรษฐกิจ 2) ทรัพยากรมนุษย์ 3) รัฐบาล/การปกครอง/การบริหาร 4) ระบบการขนส่งและการ จัดโครงสร้างพื้นฐาน 5) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6) คุณภาพชีวิต วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ 7) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 8) นโยบาย

The Chapt (2565) Smart city หรือเมืองอัจฉริยะ คือเมืองน่าอยู่ที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีมาเพิ่ม ประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ในการสร้างเมืองอัจฉริยะให้เกิดขึ้นได้จริงนั้น จำเป็นต้องมีเทคโนโลยีสำคัญ 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

[171]

Citation:

พิมพ์ดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramontpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

1. สมาร์ทกริด (Smart Grid) หรือโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ เป็นการนำเทคโนโลยีหลายประเภทเข้ามาทำงานร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นระบบเซนเซอร์และการควบคุมอัตโนมัติเพื่อให้ระบบไฟฟ้ากำลังสามารถรับรู้ข้อมูลสถานะต่าง ๆ ในระบบได้แบบ Real Time รวมถึงระบบสารสนเทศ และระบบการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้โครงข่ายไฟฟ้าสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างชาญฉลาดมากขึ้น โดยใช้ทรัพยากรน้อยลง

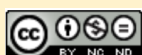
2. อาคารอัจฉริยะ (Smart Building) อาคารต้องเป็นมากกว่าโครงสร้างผนังและหลังคา สามารถมอบความสะดวกสบายและความปลอดภัยให้แก่ผู้อยู่อาศัยได้มากขึ้น ดังนั้น อาคารจะต้องมีระบบอัจฉริยะที่ทำให้อาคารสามารถตอบสนองต่อความต้องการผู้อยู่อาศัยได้ สามารถเรียนรู้ ปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และที่สำคัญคือ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. ระบบไอซีทีอัจฉริยะ (Smart ICT : Smart Information and Communication Technology) ปีนี้อุปกรณ์มากกว่า 5 หมื่นล้านชิ้นจะสามารถเชื่อมต่อกันได้ และ 1 ใน 5 ของอุปกรณ์เหล่านี้จะถูกใช้อยู่ภายในอาคาร นั่นหมายความว่า ข้อมูลจำนวนมากมายมหาศาลจะถูกสร้างขึ้น หัวใจสำคัญคือเราจะสามารถนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้และวิเคราะห์ได้อย่างไร จึงจะทำให้เมืองมีความยืดหยุ่นในการบริหาร ในขณะเดียวกัน ยังสามารถตอบสนองความต้องการในระดับชุมชนและระดับบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เมืองอัจฉริยะจะเกิดขึ้นได้ เมื่อทั้ง 3 ส่วนนี้ทำงานประสานกัน

กองสารสนเทศภูมิศาสตร์ (2562) การพัฒนาเมืองอัจฉริยะใช้กรอบการพัฒนาเมืองตามหลักสากล 6 ด้าน ได้แก่ (1) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพและความคล่องตัวในการดำเนินธุรกิจ สร้างให้เกิดความเชื่อมโยงและความร่วมมือทางธุรกิจ และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการพัฒนาเพื่อปรับเปลี่ยนธุรกิจ โดยจะผลักดันเมืองเป้าหมายเป็นศูนย์กลางธุรกิจด้านใดด้านหนึ่งบนฐานนวัตกรรม (2) ระบบขนส่งและการสื่อสารอัจฉริยะ (Smart Mobility) มุ่งเน้นเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงระบบขนส่งมวลชน การเดินทางสะดวกปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการระบบโลจิสติกส์ รวมไปถึงการแบ่งปันและใช้ยานพาหนะเพื่อประหยัดพลังงาน (3) พลังงานและสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Energy & Environment) มุ่งเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของเมืองหรือใช้พลังงานทางเลือกอันเป็นพลังงานสะอาด เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิภาพการจัดการของเสียและการติดตามสถานะสิ่งแวดล้อมตลอดจนเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (4) ระบบบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) มุ่งเน้นพัฒนาระบบบริการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐ (เช่น ผ่าน Smart portal) เพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชน รวมถึงการเปิดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลทำให้เกิดความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (5) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) มุ่งเน้นพัฒนาผู้บริหารเมืองหรือผู้นำท้องถิ่นที่สามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการพัฒนาเมือง สร้างพลเมืองที่มีความรู้และสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการเรียนรู้นอกระบบ รวมถึงการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันด้วยความหลากหลายทางสังคม (6) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) มุ่งเน้นสนับสนุน

[172]

Citation:

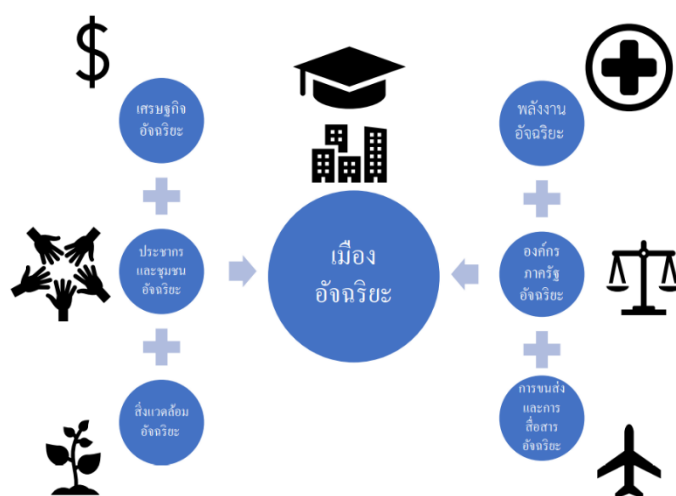
พิมพ์ดดา อธิมนต์ปรานีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

ให้มีระบบบริการที่อำนวยความสะดวกต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขภาพให้ประชาชนมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี การเพิ่มความปลอดภัยของประชาชนด้วยการเฝ้าระวังภัยจากอาชญากรรมไปจนถึงการส่งเสริมให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการดำรงชีวิตที่เหมาะสม

จึงได้สรุปได้ว่า องค์ประกอบหลักของเมืองอัจฉริยะ ได้แก่ เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) : ฐานการผลิตอุตสาหกรรมสร้างสรรค์; ประชากรและชุมชนอัจฉริยะ (Smart Community) : การศึกษาดี สุขภาพที่ดี ชุมชนเข้มแข็งและปลอดภัย, สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) : Livable & Safe; การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ, การขนส่งและการสื่อสารอัจฉริยะ (Smart Mobility; Efficient Transportation Systems) ; การขนส่ง โลจิสติกส์; ระบบสื่อสาร; การแลกเปลี่ยนข้อมูล โอกาสทางเศรษฐกิจ, พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) ; Clean Energy Use; อาคารประหยัดพลังงาน สมาร์ทกริด; ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน; และองค์กรภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance) : การบริหารจัดการภาครัฐ การจัดสรรงบประมาณและบริการสาธารณะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย ร่วมให้บริการสาธารณะ แต่ละองค์ประกอบได้รับการออกแบบมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและรับประกันความยั่งยืนในอนาคต

แผนภาพ 2 องค์ประกอบหลักของเมืองอัจฉริยะ

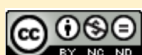
ที่มา: สังเคราะห์โดยผู้เขียน

แนวนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

นโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะของไทยยังคงขับเคลื่อนโดยรัฐส่วนกลางเป็นหลักหรือที่เรียกว่า Center-based Development ผลที่ตามมาทำให้การขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะจาก

[173]

Citation:

พิมพ์ดดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramontpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

ส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่น น้อยมาก หรืออาจกล่าวได้ว่าเราแทบไม่เห็นการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาเมืองอัจฉริยะในระดับท้องถิ่นเลย ทั้งที่โดยหลักการแล้วนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนหลักในการบริหารจัดการและพัฒนาเมืองในระดับพื้นที่ แต่อีกในด้านหนึ่งนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำแนวทางในการที่จะให้เกิดนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตพื้นที่ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ของเทศบาลและอำนาจหน้าที่ที่สามารถพึงกระทำได้ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาล ซึ่งสามารถแยกเป็นรายชื่อที่มีความสำคัญทำ ดังนี้

1. ด้านการบริการด้านสาธารณสุข

เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะด้านสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล ควรจัดให้มีคลินิกหรือสถานพยาบาลเพื่อบริการประชาชนในพื้นที่ที่ไม่ใช่ผู้ป่วยหนัก เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยอายุรกรรม โรคระบาด ค่าใช้จ่ายในการไปพบแพทย์และการรื้อรับยาในโรงพยาบาลของรัฐที่แออัดและเป็นระยะเวลานาน เริ่มต้นจากการประสานไปยังโรงพยาบาลรัฐในพื้นที่เพื่อทราบประวัติของคนไข้และการเป็นที่ยปรึกษาในเบื้องต้น โดยเทศบาลต้องมีความพร้อมด้านสถานที่และพยาบาลวิชาชีพเป็นผู้ดูแล การนำเทคโนโลยี TeleHealth ที่ให้ผู้ป่วยเข้าถึงระบบดูแลสุขภาพแม้จะอยู่ที่บ้านได้ (Engineering Today. 2022) การส่งเสริมด้านการวางแผนครอบครัว (ทารก/การเลี้ยงดูบุตร) การดูแลผู้สูงอายุ การเข้าถึงข้อมูล/การดูแลสุขภาพและการสนับสนุน/บริการทางสังคม (สุเทพ รักษาพล และภักดี โพธิ์สิงห์. 2564) การตอบโต้ภัย Smart Health Care เพื่อให้เกิด Smart Living สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุแต่ละประเภทที่อาศัยอยู่ที่บ้าน ชุมชนภายใต้การดูแลของเทศบาล และศูนย์ดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งบ้านพัก ผู้สูงอายุ ของภาครัฐและภาคเอกชน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้ 1. ชุดอุปกรณ์อัจฉริยะ (IoT Devices) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่แจ้งเตือนเมื่อปุ่มที่ตัวอุปกรณ์ถูกกดขึ้นโดยผู้ใช้งาน ตัวอุปกรณ์จะส่งสัญญาณร้องขอความช่วยเหลือไปยังสถานีรับสัญญาณ หรืออาจจะเป็นสมาร์ทโฟนของผู้ใช้งานจากนั้นตัวรับสัญญาณจะทำหน้าที่ส่งข้อความแจ้งเตือนไปยังเบอร์ที่ถูกกำหนดไว้ โดยอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่แจ้งเตือนเมื่อผู้ใช้งานกดปุ่มที่ตัวอุปกรณ์ เช่น เป็นอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟนที่สามารถแจ้งเตือนการขอความช่วยเหลือจากผู้ใช้ที่สวมใส่อุปกรณ์ชุดตรวจจับการร้องขอความช่วยเหลือที่ต้องการขอความช่วยเหลือหลังจากการกดปุ่ม แล้วส่งสัญญาณมายังโทรศัพท์มือถือหรือสมาร์ทโฟน โดยมีอุปกรณ์สวมใส่สำหรับขอความช่วยเหลือ วิเคราะห์การเคลื่อนไหวและตรวจจับการล้ม (Smart Wearable Devices), ชุดอุปกรณ์ตรวจวัดสุขภาพพื้นฐานประจำบ้าน (Health Kit Set) และชุดอุปกรณ์ตรวจจับและแจ้งเตือนความผิดปกติภายในอาคารบ้านเรือน (Home Kit Set)

2. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภคอัจฉริยะ

ในด้านการพัฒนาการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ นับได้ว่าเป็นยุทธศาสตร์แรกที่มี

[174]

Citation:

พิมพ์ดดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

.....

ความสำคัญและเป็นความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะเป็นนโยบายหลักของผู้บริหารท้องถิ่นที่จะพัฒนาเป็นลำดับแรก แต่ปัญหาหลักของด้านโครงสร้างพื้นฐาน 1. ปัญหาด้านการคมนาคมขนส่ง เช่น สภาพถนนไม่พร้อมต่อการรองรับการขยายตัวของตัวเมือง ก่อให้เกิดอันตรายกับประชาชนที่สัญจร และการมีช่องทางจราจรมีอยู่อย่างจำกัด เกิดการแย่งช่องทางการจราจรระหว่างรถเล็กและรถใหญ่ จึงควรมีการเพิ่มช่องทางจราจรเฉพาะประเภทของยานพาหนะนั้นที่รถขนาดใหญ่ไม่สามารถไปวิ่งในเลนจักรยานยนต์หรือจักรยานได้ ซึ่งอาจจะเริ่มต้นในพื้นที่ที่เป็นตัวเมือง ย่านเศรษฐกิจ แหล่งท่องเที่ยว และสนับสนุนการใช้ยานพาหนะหรือรถบริการสาธารณะที่ใช้พลังงานทดแทน มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ นิภาพรณ เจนสันติกุล (2563) การพัฒนาฟื้นฟูเมืองคือ การพัฒนา ปรับเปลี่ยน เพิ่มเติมพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานของเมืองที่มีอยู่เดิม แต่ขาดทรุดโทรมหรือมีศักยภาพไม่เพียงพอต่อการพัฒนาเมืองและประเทศในอนาคตการพัฒนาแบบนี้มีทั้งการพัฒนาฟื้นฟูพื้นที่ เมืองชั้นในและพื้นที่ชานเมืองที่ยังพัฒนาได้ไม่เต็มศักยภาพ 2. ปัญหาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การให้บริการสาธารณะในด้านนี้โดยส่วนใหญ่ท้องถิ่นจะบริหารจัดการดูแลระบบประปา ไฟฟ้า แต่ปัญหาโดยส่วนใหญ่ระบบประปาในพื้นที่ยังไม่สมบูรณ์ ระบบการบำบัดน้ำยังไม่ได้มาตรฐาน น้ำที่ใช้ในการอุปโภคไม่สามารถบริโภคได้ ดังนั้น ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา เพิ่มมาตรฐานการผลิตน้ำประปาที่สะอาดสามารถดื่มได้ และมีบุคลากรเฉพาะทางในการปฏิบัติงาน ได้รับการตรวจสอบคุณภาพน้ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีจุดบริการน้ำดื่มสะอาดตามแหล่งท่องเที่ยวหรือสถานที่สำคัญสำหรับประชาชน 3. ด้านไฟฟ้า ควรเพิ่มระบบการบริหารจัดการไฟฟ้า ใช้หลอดไฟประหยัดพลังงาน ควบคุมการทำงานด้วยโซล่าเซลล์ เพื่อประหยัดค่าใช้จ่ายไฟฟ้า

3. ด้านระบบสาธารณภัยแจ้งเตือนอัจฉริยะ

ในด้านสาธารณภัย ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าจะมีความหนักเบาเพียงใด และจะเกิดขึ้นในวันและเวลาใด อาทิเช่น ภัยพิบัติทางน้ำ อัคคีภัย พายุ เป็นต้น และหลายสถานการณ์ที่ผ่านมาทำให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้ทันทั่วถึง ซึ่งหน่วยงานหลักที่ประชาชนจะนึกถึงคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งจะมีช่องทางในการสื่อสารสำหรับให้ประชาชนได้ร้องเรียนร้องทุกข์ เช่น สายตรง สายด่วน เป็นต้น แต่ก็ยังมีปัญหาในการขัดข้องในการติดต่อสื่อสาร ทำให้ไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ทันที และปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศมีความจำเป็นอย่างมาก ทำให้เป็นช่องทางหนึ่งเพื่อเพิ่มความสะดวกในการสื่อสาร ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จะใช้สมาร์ตโฟนในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือประชาชนได้ทันทั่วถึง เทศบาลสามารถจัดทำแอปพลิเคชันในการแจ้งเตือนสาธารณภัยเพื่อการเข้าถึงของประชาชนได้อีกช่องทางหนึ่ง การจัดให้มีเซ็นเซอร์ภายในบ้านเพื่อความปลอดภัย

[175]

Citation:

พิมพ์ดดา ชีระมนต์ปรานีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI: <https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

เพื่อป้องกันการบุกรุก / การโจรกรรม การป้องกันอัคคีภัย เครื่องดับเพลิงในครัว ฯลฯ หนึ่งในทุกบ้านแผนการ
ภัยสำหรับแต่ละครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเด็กเล็กเล่นกับไฟและทำให้เกิดไฟไหม้ เป็นต้น

4. ด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนสู่สากล

นับจากในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมา ทำให้ธุรกิจจำนวนมาก
เกิดการหยุดชะงักและเลิกกิจการไปเป็นจำนวนมาก ทำให้แรงงานเกิดการตกงานเป็นจำนวนมากเช่นกัน
ภาครัฐได้ช่วยเหลือเยียวยาประชาชนแต่ก็เป็นเพียงช่วยเหลือเพียงระยะสั้นเท่านั้น ทำให้รายได้ไม่เพียงพอต่อ
การดำรงชีวิตรวมถึงการค่าใช้จ่าย ทำให้ประชาชนเดินทางกลับต่างจังหวัดโดยเฉพาะประชาชนภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) แต่ในขณะนั้นทำให้เกิดธุรกิจออนไลน์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากโดยผ่านช่องทาง
สื่อสังคมออนไลน์ จะเห็นได้ว่า สินค้าที่พ่อค้าแม่ค้าออนไลน์มีการเปลี่ยนวิถีให้เป็นโอกาส โดยการขาย
ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องถิ่นของตน ซึ่งไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง แต่สามารถขายตรงไปยังกลุ่มลูกค้าได้หลากหลาย
อาทิเช่น สินค้าทางการเกษตร งานศิลปหัตถกรรม ส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว โดยการสร้างความน่าสนใจ เช่น
การสร้างสตอรี่ให้กับสินค้า การสร้างแบรนด์สินค้า การเพิ่มมาตรฐานให้กับสินค้า เทศบาลสามารถส่งเสริมและ
สนับสนุนช่องทางการจัดจำหน่ายให้แก่ชุมชนผ่านช่องทางสังคมออนไลน์และตลาดที่เทศบาลจัดขึ้น ควรมีการ
ส่งเสริมการอบรมให้ความรู้ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ของชุมชน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนโดยร่วมมือกับส่วน
ราชการอื่นหรือสถาบันการศึกษา การอบรมในการสร้างสื่อออนไลน์ให้แก่วิสาหกิจชุมชนหรือประชาชนที่สนใจ
และการจัดแลนด์มาร์คแห่งการท่องเที่ยวหรือส่งเสริมฟื้นฟูสถานที่ท่องเที่ยวทั้งทางวัฒนธรรม สถานที่
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โบราณสถาน ที่มีอยู่ให้โดดเด่น สร้างสตอรี่ทำให้มีความดึงดูดนักท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่ง
มีความสอดคล้องกับการศึกษาของ ญัตติณชา ไชยประเสริฐ (2565) เมืองอัจฉริยะด้านเศรษฐกิจ (Smart
Economy) เป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมระบบเศรษฐกิจในชุมชน
โดยมีตัวอย่างโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการเกี่ยวข้องกับเมืองอัจฉริยะด้านเศรษฐกิจ
เช่น การให้บริการช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ส่งเสริมการขายสินค้าชุมชน การให้บริการระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้
ความรู้ด้านธุรกิจชุมชน เป็นต้น

5. ด้านการบริการด้านการศึกษาทุกช่วงวัย

ในแต่ละเทศบาลจะมีอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำและ อำนาจหน้าที่ ที่อาจจัดทำในแต่ละเทศบาล และ
อำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะ แต่โดยสรุปในเรื่องบทบาทในการให้ความคุ้มครอง การปกครองส่วนท้องถิ่น
จะมี บทบาทในการให้ความคุ้มครองปกป้องสิทธิ เสรีภาพของประชาชนในท้องถิ่นด้วย เช่น การให้ราษฎร
ได้รับการศึกษาอบรม การให้การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก ศูนย์ส่งเสริมคนชราและผู้
ยากไร้ เป็นต้น (ธวัชชัย กรรณิการ์. 2559) ประชาชนทุกช่วงวัยควรได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและทั่วถึง
ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา จึงควรมีการเพิ่มเตรียมความพร้อมให้กับเด็กเล็กก่อนวัยเรียน โดยให้

[176]

Citation:

พิมพ์ดดา ชีระมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the
Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

ความรู้ในการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้ปกครองและการเตรียมความพร้อมของเด็กเล็กโดยการจัดทำสื่อการเรียนรู้ไปตามครัวเรือนโดยสร้างแอปพลิเคชัน การเรียนรู้ ควบคู่กับการใช้ในห้องเรียนให้กับเด็กเล็ก สถานศึกษาในแต่ละช่วงวัย เพิ่มการเรียนรู้ด้านภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาไทยที่ถูกต้อง ในวัยของผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส ควรได้รับการเรียนรู้ตามช่วงวัยด้วยเช่นกัน โดยการจัดให้มีกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสทั้งแบบ Face to Face หรือระบบออนไลน์หรือการแลกเปลี่ยนความรู้จากผู้สูงอายุที่มีประสบการณ์ ปรากฏชาวบ้านผสานกับความรู้สมัยใหม่ไปพร้อมกัน

6. ด้านยกระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ในด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยทั่วไปทุกเทศบาลจะมีนโยบายในการพัฒนาในด้านนี้ในทุกๆ แห่ง เนื่องจากมีความจำเป็นไม่น้อยกว่าการพัฒนาด้านอื่นๆ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่ อุบัติเหตุต่างๆ เช่น การติดตั้งกล้องวงจรปิด CCTV การสนับสนุนด้านการจราจรเพื่อลดอุบัติเหตุทางท้องถนน เป็นต้น เพื่อเป็นการยกระดับความปลอดภัย ควรเพิ่มระบบการแจ้งเตือนผ่านระบบออนไลน์โดยใช้แอปพลิเคชันแจ้งเตือนไปยังผู้นำหมู่บ้าน ชุมชน เทศบาลหรือหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง หรือจัดให้มีระบบความปลอดภัยตามบ้านเรือนในด้านระบบการจัดการจราจร เพิ่มระบบ Speed Photo บนถนนที่จับได้ (ภาพถ่ายป้ายทะเบียนผู้ฝ่าฝืน) เรียกเลขหมายสำหรับผู้ขับขี่ที่พิกัดที่เห็นขับรถบนถนนอย่างไรเหตุผล ไปยังส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการทางกฎหมายได้อย่างทันทีทันใด

7. ด้านการขับเคลื่อนการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ

จากการที่ภาครัฐได้มีนโยบายในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน การเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนเมือง การบริหารจัดการขยะ การลดและคัดแยกขยะระดับครัวเรือนการนำกลับมาใช้ซ้ำ นโยบายการลดใช้ถุงพลาสติก การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ระบบการบำบัดน้ำเสีย ตลอดจนการแก้ไขปัญหาทั่วเมือง อนุรักษ์น้ำ เป็นต้น ซึ่งจากปัญหาที่ท้องถิ่นประสบปัญหาโดยตลอด คือ สถานที่กำจัดขยะ ไม่เพียงพอต่อปริมาณขยะในแต่ละวัน โดยเฉพาะย่านชุมชนเมือง แหล่งท่องเที่ยว ร้านค้า ห้างสรรพสินค้าหรือแหล่งชุมชน ซึ่งขยะเป็นปัญหาของท้องถิ่นเป็นมากในการทำลายสภาพแวดล้อมรวมถึงเหตุในการอุดตันท่อระบายน้ำทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมต่างๆ ตามมา และภาครัฐได้พยายามขับเคลื่อนมาโดยตลอด จากการได้ศึกษานวัตกรรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะในต่างประเทศอาทิเช่น อินเดีย ฟิลิปปินส์ จีน และในพื้นที่ของประเทศไทยที่ได้มีนวัตกรรมเทคโนโลยีในการแปรรูปจากขยะมาเป็นผลิตภัณฑ์ได้อย่างมีคุณภาพ อาทิเช่น ในประเทศฟิลิปปินส์เปลี่ยนขยะเป็นโต๊ะเรียน โดยการแปลงขยะพลาสติกให้เป็นโต๊ะเรียนเก้าอี้ที่ผลิตได้มีความ ทนทานทนไฟ และไม่มีสารพิษ ช่วยลดขยะ ลดการตัดไม้ ได้แก้อีไทร์โรงเรียนเพื่อให้การขับเคลื่อนด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความยั่งยืนอย่างมีประสิทธิภาพในประเทศอินเดีย ใช้ขยะพลาสติกในการก่อสร้างถนนทำให้ลดการใช้ยางมะตอย และในประเทศจีนเปลี่ยนขยะเปียกเป็นปุ๋ยอินทรีย์ภายใน 1 ชั่วโมง

[177]

Citation:

พิมพ์ลดา อธิมนต์ปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramontpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

ขยะเปียกที่ผ่านอุปกรณ์ดังกล่าวจะถูกเปลี่ยนเป็น “น้ำขยะ” และ “กากขยะ” น้ำขยะใช้เป็นปุ๋ยเหลวใช้กับ รั้วพืชและการเพาะเลี้ยงในน้ำ และในประเทศไทย เมืองที่มีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่ดี : เทศบาล เมืองทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช โดยใช้นวัตกรรม “พลิกถุง พลิกโลก” โดยการร่วมมือกับคนในพื้นที่โดยนำเอา ถูพลาสติกล้างทั้ง 2 ด้าน แล้วเอาไปตากแดดแล้วส่งให้เทศบาล หลังจากนั้นเทศบาลจะรวบรวมกับขยะอื่นๆ ที่สามารถแปรรูปเป็นเชื้อเพลิงได้แล้วเข้าสู่กระบวนการแปรรูปให้เป็นขยะเชื้อเพลิง (Refuse Derived Fuel: RDF) แล้วขายให้โรงโม่ปูนของ บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน) เพื่อนำไปเป็นเชื้อเพลิงต่อไป (เชิญ ไกร นรา. 2562)

8. ด้านความเป็นรัฐอัจฉริยะ

จากการที่ภาครัฐได้ส่งเสริมและจัดให้มีการการบริหารแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) แล้ว นั้น ในการมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการบริหารจัดการองค์กรสู่ความเป็น Thailand 4.0 ภาครัฐควรมุ่งเน้นพัฒนา ระบบบริการเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการภาครัฐ และการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน มากขึ้น เช่น มีแอปพลิเคชันสำหรับการยื่นเสียภาษีบำรุงท้องที่ผ่าน Smart Phone ควบคู่กับการให้บริการภายในชุมชน การเพิ่มช่องทางการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแจ้งข้อมูลข่าวสาร ร้องเรียนร้องทุกข์ การรับทราบข่าวสารทาง ราชการ สร้างแพลตฟอร์มออนไลน์ในการให้บริการประชาชน พร้อมการแนบภาพถ่ายบัตรประชาชนลงใน ระบบออนไลน์เพื่อลดการถ่ายเอกสารในการขอรับบริการต่างๆ มีการเพิ่มพูนความรู้ให้กับบุคลากรในองค์กร ด้านในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ตั้งแต่ระดับผู้บริหารจนถึงระดับปฏิบัติงาน รวมถึงการให้ความสำคัญโดยการ ส่งเสริมการดำเนินการทางด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์อำนวยความสะดวกที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงการหรือ กิจกรรมเพื่อความเป็นรัฐอัจฉริยะ

แผนภาพแสดง 3 นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ที่มา : สังเคราะห์โดยผู้เขียน

บทสรุป

บทบาทของเทศบาลกับการพัฒนาให้เป็นเมืองอัจฉริยะ Smart City ตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องทำหรือที่พึงสามารถจะกระทำได้ เพื่อเป็นการพัฒนาในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ หรือตามความพร้อมในด้านทรัพยากรบุคคล งบประมาณ บริบทของพื้นที่ และภูมิปัญญาที่อยู่ในพื้นที่ท้องถิ่นสู่เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพิจารณาในการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลใน

[179]

Citation:

พิมพ์ดดา อธิมนตรีปราณีต. (2566). นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นสู่เมืองอัจฉริยะเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนในเขตการบริการของเทศบาลในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ, 3 (1), 163-182.

Theeramonpraneet, P., (2023). The Development Innovation of Local towards the Smart City for Improving the People's Quality of Life in the Municipal Service Area, Lower Northeastern Region. Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3 (1), 163-182 ; DOI:

<https://doi.org/10.14456/iarj.2023.11>

พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ดังนั้น นวัตกรรมการพัฒนาสู่เมืองอัจฉริยะ ผู้ศึกษาได้แบ่งเป็น 8 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการบริการด้านสาธารณสุขอัจฉริยะ 2. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่ง ระบบสาธารณูปโภคอัจฉริยะ 3. ด้านระบบสาธารณสุขภัยแจ้งเตือนอัจฉริยะ 4. ด้านการฟื้นฟูเศรษฐกิจชุมชนสู่สากล 5. ด้านการบริการด้านการศึกษาทุกช่วงวัย 6. ด้านยกระดับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 7. ด้านการขับเคลื่อนอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ 8. ด้านความเป็นรัฐอัจฉริยะ ทั้งนี้ นโยบายการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองอัจฉริยะเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ใช่เป็นเพียงการรอรับนโยบายจากส่วนกลางเท่านั้น แต่สามารถที่จะสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามทรัพยากรที่ตนมีอยู่โดยการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาสนับสนุนให้เกิดรูปแบบแนวทางการพัฒนาใหม่ๆ ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่หรือหน้าที่ที่จะอาจทำได้ตามกฎหมายจัดตั้งเทศบาลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาด้านเทคโนโลยี และส่งเสริมให้บุคลากรในหน่วยงานเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อนำมาพัฒนานวัตกรรมด้านต่างๆ ให้เกิดเป็นรูปธรรม เกิดความคุ้มค่า และสามารถตอบสนองความต้องการและมีประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในพื้นที่มากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กฤตเมธ บุญนุ่น (2560). นวัตกรรมทางสังคม : ความรู้สู่สังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. สำนักวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ. 10 (พิเศษ), 245-262.
- กองทุนพัฒนานวัตกรรม. (2545). รายงานประจำปี 2545 กองทุนพัฒนานวัตกรรม (Government Pub). กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม
- กองสารสนเทศภูมิศาสตร์. (2562). เมืองอัจฉริยะ. กรุงเทพฯ: กองสารสนเทศภูมิศาสตร์ สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล.
- จิรพจน์ สังข์ทอง. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนวัตกรรมท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- จิรพจน์ สังข์ทอง. (2562). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จของนวัตกรรมท้องถิ่น กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคใต้. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เชิญ ไกรนรา. (2562). นวัตกรรมจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และการใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชน. สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคกลาง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
- ญาณิศา เผื่อนพะยะ และ ประสพชัย พสุนนท์ (2564). นวัตกรรมเชื่อมโยงเศรษฐกิจชุมชนสู่ความยั่งยืน. *Journal of Management Science Nakhon Pathom Rajabhat University*. 8 (2), 32-44.

- ณัฐณิชา ไชยประเสริฐ. (2565). บทบาทท้องถิ่นกับการบริหารจัดการเมืองแบบ Smart City. *วารสาร มจร. บาลีศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 8 (1), 71-84
- ณัฐภูมิ ว่องทรัพย์ทวี, สมยศ อวเกียรติ และसानิต ศิริวิศิษฐ์กุล. (2564). ตัวแบบปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อการบริหารองค์กรนวัตกรรมขององค์กรธุรกิจค้าปลีกแห่งหนึ่ง. *วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 15 (1), 58-74
- ธวัชชัย กรรณิการ. (2559). การจัดการจัดการศึกษาของเทศบาลนคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2563). เมืองอัจฉริยะ : ความหมายและข้อควรพิจารณาสำหรับการพัฒนาเมือง. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล*. 7 (1), 3-20.
- ยงยุทธ บุราสิทธิ์ (2556). ชุมชนคนอีสานกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*. 32 (1), 67-92.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). ประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เรื่อง การจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ 3). เล่ม134 ตอนพิเศษ 281 ง 17 พฤศจิกายน 2560. น.15
- วัชรินทร์ อินทพรหม, วณิศา แซ่มลำเจียก, พัลลล สิ้นหนัง, วริกานต์อำนาจ และณิธิภักดา. (2558). รูปแบบ และโครงสร้างการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบกับเวียดนาม. *วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร*. 10 (1), 188-205.
- ศิวนันท์ ศิวพิทักษ์ (2563). ทฤษฎีนวัตกรรม. *วารสารเซนต์จอห์น*, 23 (32), 251-265.
- ศุภกร ลิ้มคุณธรรมโม, กอบชัย เมฆดี, บุญเชิด ศิริยศ, วรณวิมล บุญญพงษ์, สุตาภัทร จันทร์ประเสริฐ, พรเทพ แก้วเชื้อ, ศรินยา แต่งอ่อน, วิมลภาภรณ์ เล้าสกุล, จิราวรรณ คงคล้าย และ เณลิ้มชัย กิตติศักดิ์นาวัน. (2559). นวัตกรรมกระบวนการฝึกอบรมที่มีผลต่อประสิทธิภาพผลการดำเนินงานในธุรกิจขายตรงแบบหลายชั้น. *วารสารการจัดการสมัยใหม่*, 14 (1), 143-152.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2562). รายงานสถานการณ์การกระจายอำนาจ : บทสำรวจรายงานเมืองอัจฉริยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2562. วิทยาลัยการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า
- สถาบันพระปกเกล้า. (2562). รายงานสถานการณ์ การกระจายอำนาจ ประจำปี พ.ศ. 2562: บทสำรวจการพัฒนาเมืองอัจฉริยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยาลัยการพัฒนาการปกครองท้องถิ่น.
- สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, พัทธพงศ์ วัฒนสินธุ์, อัจฉรา จันทน์ฉาย และ ประกอบ คุปรัตน์. (2553). นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ. *วารสารบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 33 (128), 49-65.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2542). พระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116/ตอนที่ 114 ก/หน้า 48/17 พฤศจิกายน 2542.

สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2553). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร (Innovation Management for Executives (IMEs)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.

สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1, (2565). *ข้อมูลทั่วไปกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1*. Retrieved on 2 October 2022 from: <http://www.osmnortheast-s1.moi.go.th/about2.php>.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2563). *ดีป้า ร่วมมือ สก. ขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองน่าอยู่อัจฉริยะ พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชน-ท้องถิ่นมีส่วนร่วม หวังผลักดันให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน*. Retrieved on 2 October 2022 from: https://www.depa.or.th/th/article-view/20200702_01.

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจและดิจิทัล. (2564). *การส่งเสริมเมืองอัจฉริยะ*. สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจและดิจิทัล. สำนักพัฒนานวัตกรรมชุมชนจัดการความรู้และสื่อสาร (2563). *นวัตกรรมชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง*. สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.

สุชาติ อุดมโสภกิจ (2554). *นวัตกรรมเขียว เพื่อชีวิต สังคมและเศรษฐกิจไทย*. ศูนย์คาดการณ์เทคโนโลยีเอเปค. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (สวทน.)

สุเทพ รักษาพล และภักดี โพธิ์สิงห์. (2564). *นโยบายการส่งเสริมเมืองอัจฉริยะเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม*. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น*. 5 (3), 143-160.

Drucker, Peter F. (1985). *Innovation and Entrepreneurship*. London: Harper Collins.

Engineering Today. (2022). *What is a Smart City and how does it happen?* Retrieved on October 12, 2022, from: <https://www.engineeringtoday.net/เมืองอัจฉริยะ-smart-city-คืออะไร/>

European Parliamentary. (2014). *Mapping Smart Cities in the EU*. Brussels: European Union.

Herkema, S. (2003). A Complex Adaptive Perspective on Learning within Innovation Projects. *The Learning Organization*, 10 (6), 340- 346

Kosowatz, J., (2020). *Top 10 Growing Smart Cities*. Retrieved October 6, 2022, from: <https://www.asme.org/topics-resources/content/top-10-growing-smart-cities>

Marina, D.P. (2007). The Role of Knowledge Management in Innovation. *Journal of Knowledge Management*, 11 (4), 20-29.

The Chapt. (2565). *What is Smart City? A livable city with modern technology and innovation*. Retrieved October 15, 2022, from: <https://thechapt.com/smart-city/>.